

EL LLENGUATGE

Li telefonarem

13/XI/1946

A molts tractats gramaticals, quan s'intenta explicar la diferència que hi ha entre els complements del verb que anomenem directe i indirecte (dits, també, acusatiu i datiu), es recorre, com a exemple, a oracions amb el verb escriure: Vaig escriure una carta a la meva tia. Tothom és capaç d'entendre que, en aquesta oració, el grup nominal una carta representa el complement directe i l'altre, la meva tia, el complement indirecte. El verb escriure es pot usar també en sentit absolut, és a dir, prescindint del complement directe (la cosa escrita), i dir, per tant: Vaig escriure a la meva tia o bé Li vaig escriure. Però mai no ens passarà pel cap de dir «La» vaig escriure (a la meva tia) o bé «El» vaig escriure (al pare). Si diem La vaig escriure, aquesta partícula inicial no pot representar altra cosa que la carta (o la nota, etc.).

Doncs, el mateix cas que el del verb escriure és el d'altres verbs de comunicació, com ara telefonar o telegrafiar. Usats normalment en sentit absolut, aquests verbs, talment com escriure, demanen un complement indirecte de designació personal, que si és representat per un grup nominal ha d'ésser introduït per la preposició a, tal com, d'altra banda, se sol fer habitualment: He telefonat a l'avi. Telegrafiaré a la cosina d'Amèrica. Però si aquests mateixos complements són representats per una partícula pronominal, ha d'ésser, quan són del singular, el pronom datiu li: Li he telefonat. Li telegrafiaré. Tanmateix, actualment és força corrent que en lloc del pronom li es faci servir els pronoms que corresponen al complement directe: el per al masculí i la per al femení. I, així, es diu correntment: «El» vaig telefonar o «La» vaig telegrafiar. Això és una incorrecció que caldria evitar rigorosament. Així com no diem pas «El vaig escriure» o «Escriuiu-la», anàlogament, cal dir, Li vaig telefonar i Telegrafieu-li.

ALBERT JANE